

HENRYK WITCZAK
Włocławek – Konin
<https://orcid.org/0000-0002-6542-3501>
hwitczak@eta.pl

Organizacja terytorialna diecezji kujawsko-kaliskiej w latach 1818–1850

Streszczenie

Niniejszy artykuł przedstawia organizację terytorialną diecezji kujawsko-kaliskiej, która powstała w 1818 r. Składała się z parafii byłej archidiecezji gnieźnieńskiej i diecezji kujawsko-pomorskiej. Archidiaconaty i oficjalaty (konsystorze) stanowiły początkowy podział administracji wyższej diecezji. W 1820 r. były to: archidiaconat kujawski i terytorium konsystorza foralnego wieluńskiego, w latach 1821–1823 archidiaconat kujawski, terytorium oficjalu foralnego piotrkowskiego i terytorium konsystorza foralnego wieluńskiego. W 1824 r. istniał jeden oficjalat foralny w Piotrkowie, a pozostałe parafie podlegały konsystorzowi włocławskiemu (konsystorz kaliski traktowany był jako główny, tj. pierwszego rzędu). W 1825 r. diecezję podzielono na teren podległy: oficjalatowi generalnemu we Włocławku, oficjalatowi generalnemu w Kaliszu i oficjalatowi foralnemu w Piotrkowie. W diecezji były 24 dekanaty, które skupiały w sobie 363 parafie w 1822 r. i 339 samodzielnych placówek w 1850 r. Mniejszymi jednostkami administracyjnymi były kościoły filialne: 33 w 1820 r. i 44 w 1850 r., kaplice: 69 w 1829 r. i 73 w 1850 r. oraz prebendy: 1 w 1820 r. i 9 w 1850 r.

Słowa kluczowe: diecezja kujawsko-kaliska, organizacja terytorialna, archidiaconat, oficjalat, dekanat, parafia.

Abstract

The Territorial Organization of the Diocese of Kujawy-Kalisz in the Years 1818–1850

This article presents the territorial organization of the Diocese of Kujawy-Kalisz, which was established in 1818 and consisted of parishes from the former Archdiocese of Gniezno and the Diocese of Kujawy-Pomerania. Archdeaconries and officialates (consistories) constituted the initial division of the higher administration of the diocese. In 1820, these were: the Archdeaconry of Kujawy and the territory of the consistory of Wieluń, and in 1821–1823, the Archdeaconry of Kujawy, the territory of the officialate of Piotrków and the territory of the consistory of Wieluń. In 1824, there was one foral officialate in Piotrków, and the remaining parishes were subordinate to the Włocławek consistory (the Kalisz consistory was treated as the main one, i.e. of the first order). From 1825, the diocese was divided into areas subordinate to: the general officialate in Włocławek, the general officialate in Kalisz and the foral officialate in Piotrków. In 1822, there were 24 deaneries in the diocese, comprising 363 parishes, and in 1850, there were 339 independent establishments. Smaller administrative units included branch churches: 33 in 1820 and 44 in 1850, chapels: 69 in 1829 and 73 in 1850, and prebends: one in 1820 and nine in 1850.

Keywords: Kujawy-Kalisz diocese, territorial organization, archdeaconry, officialate, deanery, parish.

Kongres Wiedeński w 1815 r. postawił sobie za cel powrót do *status quo* z czasów przednapoleońskich i utrwalenia starego układu polityczno-państwowego w Europie. Podjęte tam postanowienia dotyczące państw stały się podstawą pertraktacji mocarstw europejskich ze Stolicą Apostolską o reorganizacji granic diecezjalnych. Utworzenie Królestwa Polskiego wymusiło zmiany terytorialne najbardziej w przypadku dwóch diecezji: gnieźnieńskiej i włocławskiej. Z archidiecezji gnieźnieńskiej aż 398 parafii znalazło się w granicach Królestwa Polskiego, 178 w granicach Wielkiego Księstwa Poznańskiego, a 31 na Pomorzu w Królestwie Pruskim. Z diecezji włocławskiej z trzech archidiakonatów: pomorskiego (122 ośrodki duszpasterskie), kruszwickiego (43 parafie) i włocławskiego (77 parafii) jedynie 62 parafie z archidiakonatu włocławskiego znalazły się w Królestwie Polskim. One też najbardziej miały doświadczyć reorganizacji administracji kościelnej.

Owocem tych politycznych i kościelnych pertraktacji były bulle papieskie, określające rozgraniczenie diecezji – w Królestwie Polskim: *Ex imposita nobis* z 30 czerwca 1818 r.¹ i na terenie Królestwa Prus: *De salute animarum* z 16 lipca 1821 r.² Oba dokumenty odnosiły się wprawdzie do archidiecezji gnieźnieńskiej, ale stały się także podstawą dla powstania i zorganizowania nowej diecezji kujawsko-kaliskiej.

Celem artykułu jest ukazanie organizacji terytorialnej nowo powstałej diecezji kujawsko-kaliskiej w pierwszym jej etapie istnienia, tj. w latach 1818–1850. Za uważalny jest w jej strukturach podział na archidiakonaty i oficjalaty, a następnie na dekanaty i parafie. Tekst oparto na metodzie analityczno-syntetycznej, tj. przeanalizowano dane źródłowe pochodzące ze schematyzmów diecezji kujawsko-kaliskiej z lat 1820–1850 i dokonano ich syntezy, której efektem jest ukazanie organizacji administracji kościelnej na interesującym nas terenie³.

¹ Walenty Wójcik. 1983. *Ex imposita nobis*. W *Encyklopedia katolicka*. T. 4. Red. Romuald Łukaszyk, Ludomir Bieńkowski, Feliks Gryglewicz, 1461–1462. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.

² Zygmunt Zieliński. 1979. *De salute animarum*. W *Encyklopedia katolicka*. T. 3. Red. Romuald Łukaszyk, Ludomir Bieńkowski, Feliks Gryglewicz, 1191–1192. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.

³ Diecezja włocławska, nazywana w XIX i na początku XX w. diecezją kujawsko-kaliską, doczekała się wielu cennych opracowań historycznych. W pracy nie uwzględniono ich jednak, dając pierwszeństwo materiałom źródłowym. Zob. Bolesław Kumor. 1980. *Ustrój i organizacja Kościoła polskiego w okresie niewoli narodowej 1772–1918*. Kraków: Polskie Towarzystwo Teologiczne; Roland Prejs. 2012. *Administracja diecezjalna w Królestwie Polskim w latach 1864–1918. Studium prozopograficzne*. Lublin: Wydawnictwo KUL; Władysław Patykiewicz. 1958. „Późniejsze oficjalaty gnieźnieńskie”. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne* 5 (4): 112–128; Władysław Właziłak. 2002. „Konsystorz generalne w diecezji kujawsko-kaliskiej (1819–1918)”. *Częstochowskie Studia Teologiczne* 29: 237–256.

1. Podział na archidiakonaty i oficjalaty

System organizacyjny diecezji niewątpliwie ukazują schematyzmy wydawane na dany rok. Przeglądając te dokumenty, można stwierdzić, że organizacja diecezji ulegała pewnym zmianom. Pierwszy z badanych schematyzmów diecezji kujawsko-kaliskiej wydany został na rok 1820⁴ i wskazywał na istnienie 336 parafii.

Wyższym szczeblem organizacyjnym diecezji były archidiakonaty (okręgi wizytacyjne) i oficjalaty (okręgi sądownicze). Okręgi te istniały już przed powstaniem diecezji kujawsko-kaliskiej. Oba rodzaje okręgów zasadniczo się pokrywały. Nowa diecezja otrzymała na swoim terenie tradycję tych okręgów w spadku po organizacji kościelnej przed 1818 r., czyli po archidiecezji gnieźnieńskiej i diecezji kujawsko-pomorskiej. Pierwszy schematyzm nowej diecezji kujawsko-kaliskiej, który wydano na rok 1820, dzielił diecezję na: „archidiakonat kujawski”, obejmujący 21 dekanatów, i „terytorium konsystorza foralnego wieluńskiego”, obejmującego 3 dekanaty.

W 1821 r. podzielono diecezję na 3 okręgi: „archidiakonat kujawski” – 16 dekanatów (nieszawski, brzeski, izbicki, kaliski, kolski, koniński, kowalski, lutomierski, radziejowski, sieradzki, słupecki, sompoleński, stawiszyński, stawski, szadkowski i uniejowski), „terytorium oficjalu foralnego piotrkowskiego” – 5 dekanatów (brzeźnicki, częstochowski, piotrkowski, radomszczański i tuszyński) i „terytorium konsystorza foralnego wieluńskiego” – 3 dekanaty (krzepicki, wieluński i wieruszowski). Podobny podział obserwujemy w latach 1822–1823.

W 1824 r. właściwie wykazano jedynie oficjalat foralny w Piotrkowie, podporządkowując mu 7 dekanatów. Domyślamy się, że pozostałe dekanaty i parafie podlegały konsystorzowi włocławskiemu, chociaż konsystorz kaliski traktowany był jako główny (pierwszego rzędu), ale wprost takiej informacji nie umieszczono.

W 1825 r. dokonano reorganizacji administracji diecezji kujawsko-kaliskiej, w ramach której podzielono diecezję na trzy części związane z: oficjalem generalnym we Włocławku, oficjalem generalnym w Kaliszu i oficjalem foralnym w Piotrkowie. W ramach tej reorganizacji zlikwidowano jeden dekanat – izbicki (przywrócony w 1828 r.). Pozostały więc 23 dekanaty. Dokonaną reformę wykazano w schematyzmie na rok 1826. Oficjaltowi generalnemu we Włocławku podlegały 4 dekanaty (od 1828 r. było ich 5): brzeski, kowalski, nieszawski, radziejowski, a od 1828 r. jeszcze izbicki. Oficjaltowi generalnemu w Kaliszu przyporządkowano 12 dekanatów: kaliski, kolski, koniński, lutomierski, sompoleński,

⁴ 1820. *Ordo divini officii ad usum universi cleri saecularis dioecesis vladislaviensis seu calisiensis pro anno 1820* (dalej: SzmWł i przypisany dany rok). Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.

sieradzki, słupecki, stawiszyński, stawski, szadkowski, uniejowski i wieruszowski. Z oficjalem okręgowym w Piotrkowie było związanych 7 dekanatów: brzeźnicki, częstochowski, krzepicki, piotrkowski, radomszczański, tuszyński i wieluński. Na podstawie tych zmian łatwo wnioskować, że zrezygnowano z podziału na archidiaconaty (spuścizna po nazewnictwie stosowanym w archidiecezji gnieźnieńskiej), a jedynym wyższym elementem administracji diecezjalnej stały się okręgi sądownicze, czyli oficjaly. Tak zorganizowana diecezja funkcjonowała do końca interesującego nas okresu.

Tabela 1. Diecezja kujawsko-kaliska – przynależność dekanatów do wyższej jednostki organizacyjnej (1820–1828)

Dekanaty/rok	1820	1821	1824	1826	1828
nieszawski	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. włocł.
brzeski	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. włocł.
izbicki	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	---	oficjalat gen. włocł.
kowalski	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. włocł.
radziejowski	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. włocł.
kaliski	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. kal.	oficjalat gen. kal.
kolski	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. kal.	oficjalat gen. kal.
koniński	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. kal.	oficjalat gen. kal.
lutomierski	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. kal.	oficjalat gen. kal.
sieradzki	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. kal.	oficjalat gen. kal.
słupecki	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. kal.	oficjalat gen. kal.
sompoleński	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. kal.	oficjalat gen. kal.
stawiszyński	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. kal.	oficjalat gen. kal.
stawski	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. kal.	oficjalat gen. kal.
szadkowski	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. kal.	oficjalat gen. kal.

uniejewski	arch. kuj.	arch. kuj.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. kal.	oficjalat gen. kal.
wieruszowski	kon. for. wiel.	kon. for. wiel.	oficjalat gen. włocł.	oficjalat gen. kal.	oficjalat gen. kal.
brzeźnicki	arch. kuj.	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski
częstochowski	arch. kuj.	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski
piotrkowski	arch. kuj.	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski
radomszczański	arch. kuj.	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski
tuszyński	arch. kuj.	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski
krzepicki	kon. for. wieluński	kon. for. wieluński	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski
wieluński	kon. for. wieluński	kon. for. wieluński	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski	of. foralny piotrkowski

Źródła: SzmWł 1820; SzmWł 1821; SzmWł 1824; SzmWł 1826; SzmWł 1828.

2. Dekanaty i parafie – opis sytuacji

Podobnie jak we wcześniejszym okresie, tak i teraz średnim szczeblem administracji diecezjalnej były dekanaty. Analizę dekanatów w diecezji kujawsko-kaliskiej podjęto na podstawie danych zawartych we wszystkich schematyzmach, poczynając od wydanego na rok 1820, aż do wydanego na rok 1850. W omawianych dekanatach wykazujemy najpierw liczbę kościołów, a także imienny wykaz parafii w dekanatach na podstawie schematyzmu na rok 1820. W miarę samodzielnego pojawiania się w schematyzmach dalszych danych: liczbę kościołów (od 1820 r.), liczbę kościołów parafialnych (od 1823 r.), liczbę kościołów filialnych (wykazywanych od 1828 r.), liczbę kaplic (wykazywanych od 1828 r.: publicznych i prywatnych), liczbę domów zakonnych (wykazywanych od 1823 r.: klasztory i kolegia); zauważamy także istniejące prebendy (wykazywane od 1828 r.). Nie wchodzimy jednak w szczegóły związane z poszczególnymi zmianami przynależności dekanalnej. W tabeli ilustrującej omawiane dekanaty podano tylko liczbę parafii w wybranych latach: 1820, 1822, 1824, 1826, 1829, 1835, 1840 i 1850. Ograniczenie danych w tabeli wydaje się konieczne ze względu na poglądowy charakter prezentowanego tekstu.

Ograniczenie ilości badań tylko do wybranych lat ma na celu przybliżenie sytuacji początkowej w diecezji (z 1820 i 1822 r.), wykazanie reorganizacji dekanatów w 1825 r. i późniejsze cofnięcie tych zmian (na podstawie danych statystycznych za lata 1824, 1826 i 1829), a także kolejne reorganizacje, jakie miały miejsce w latach 1835, 1840 i 1850.

Od początku istnienia diecezji były 24 dekanaty (brzeski, brzeźnicki, częstochowski, izbicki, kaliski, kolski, koniński, kowalski, krzepicki, lutomierski, nieśzawski, piotrkowski, radomszczański, radziejowski, stawiszynski, sieradzki, słupecki, sompoleński, stawski, szadkowski, tuszyński, uniejowski, wieluński, wieruszowski), co potwierdza schematyzm na rok 1820. Reforma administracyjna z 1825 r. spowodowała zlikwidowanie dekanatu izbickiego. Kiedy jednak zauważono potrzebę jego istnienia, przywrócono go i został on ponownie wykazany w schematyzmie na rok 1829. Przeglądając się nazwom dekanatów i przynależnym do nich parafiom, trzeba powiedzieć, że w pewnych konkretnych przypadkach budzą te nazwy zdziwienie, np. istniał dekanat sompoleński, ale sama parafia Sompolno znajdowała się w dekanacie izbickim (chwilowo również radziejowskim). Po tej reorganizacji, do końca interesującego nas okresu, nie dokonano już zmian sieci dekanalnej.

Zwróćmy uwagę na poszczególne dekanaty. Jako pierwszy wymienimy dekanat brzeski⁵. W interesującym nas czasie obejmował on zazwyczaj 12 kościołów (lata 1820–1824 i 1828–1850). Po zmianach w 1825 r. dekanat stanowiło 13 parafii, wykazanych w latach 1826–1827, by w 1829 r. powrócić do 12 parafii. W 1820 r. do dekanatu należały parafie: Brześć, Boniewo, Dąbie, Kłobia, Kruszyn, Lubraniec Zgłowiączka, Lubomin, Osięciny, Wieniec, Włocławek i Wistka. Liczba wykazywanych parafii zależała od tego, czy były one zaliczane jako jednostka samodzielna, czy filialna. Na tym terenie od 1828 do 1850 r. były zawsze dwa kościoły filialne. Kolejnym elementem podlegającym weryfikacji są kaplice, których w latach 1829–1842 było cztery, a 1843–1850 – pięć. Na tym terenie nie było prebend.

Dekanat izbicki⁶ istniał w latach 1820–1824. Zlikwidowany został w latach 1825–1828, by ponownie funkcjonować od 1829 r. do końca interesującego nas

⁵ Dekanat brzeski: SzmWł 1820, 6; SzmWł 1821, 8–9; SzmWł 1822, 7; SzmWł 1823, 69–70; SzmWł 1824, 65–67; SzmWł 1826, 88–90; SzmWł 1827, 85–87; SzmWł 1828, 83–85; SzmWł 1829, 84–86; SzmWł 1830, 85–87; SzmWł 1831, 74–76; SzmWł 1833, 65–67; SzmWł 1834, 68–70; SzmWł 1835, 69–71; SzmWł 1836, 72–74; SzmWł 1837, 66–68; SzmWł 1838, 70–73; SzmWł 1839, 68–71; SzmWł 1840, 77–79; SzmWł 1841, 76–79; SzmWł 1842, 11–13; SzmWł 1843, 11–13; SzmWł 1844, 12–14; SzmWł 1845, 8–9; SzmWł 1846, 8–10; SzmWł 1847, 9–10; SzmWł 1848, 8–10; SzmWł 1849, 8–9; SzmWł 1850, 8–9.

⁶ Dekanat izbicki: SzmWł 1820, 4–5; SzmWł 1821, 7; SzmWł 1822, 5; SzmWł 1823, 67–68; SzmWł 1824, 67–68; SzmWł 1829, 87; SzmWł 1830, 88; SzmWł 1831, 77–78; SzmWł 1833, 68; SzmWł 1834, 71–72; SzmWł 1835, 73; SzmWł 1836, 75–76; SzmWł 1837, 69–70; SzmWł 1838, 74–

okresu. W pierwszym okresie miał 13 parafii, w latach 1829–1830 – 7, a od 1835 r. do końca badanego okresu – 11. Do dekanatu w 1820 r. należały kościoły w miejscowościach: Izbica, Mąkoszyn, Lubotyń, Orle, Świerczyn, Chalno, Sadlno, Sompolno, Brdów, Modzerowo, Wrząca Wielka (Wielka Wrząca), Przedecz i Błenna. Przez cały okres nie posiadał on żadnych kościołów filialnych. W latach 1829–1830 były na jego terenie 4 kaplice, w latach 1831–1844 – 5, a w latach 1845–1850 – ponownie 4. Nie było również żadnych prebend.

Dekanat kowalski⁷ w latach 1820–1824 posiadał 12 kościołów parafialnych, w latach 1826–1827 – 18, w 1828 r. – 16, a od 1929 r. – 9. W 1820 r. do dekanatu należały parafie: Kowal (z prebendą św. Floriana), Białotarsk, Grabkowo, Kłotno, Kłóbka, Lubień, Pierowa Wola (filia Lubienia), Śmiłowice, Chodecz (z Choceniem), Duninowo, Łanięta. Parafia Łanięta w roku następnym wykazywana była w dekanacie gostyńskim w archidiecezji warszawskiej⁸. Na terenie dekanatu w latach 1828–1834 był 1 kościół filialny, w latach 1835–1841 – 2 kościoły, by od 1842 r. znowu był tam 1 kościół filialny. W 1828 r. były 3 kaplice, w latach 1829–1841 – 2, a od 1842 r. – 1 kaplica. Od 1828 r. do końca analizowanego okresu wykazywano 1 prebendę.

Dekanat nieszawski⁹ w latach 1820–1828 miał 14 parafii, w latach 1829–1831 – 13, w 1833 r. – 15, od 1834 r. do końca badanego okresu – 14. W 1820 r. do dekanatu należały następujące parafie: Nieszawa, Lubanie, Zbrachlin, Słońsk, Raciążek, Ostrowąs, Służewo, Kobylice, Sędzin, Konecko, Łowiczek, Straszewo, Siniarzewo i Bądkowo. W interesującym nas okresie na terenie dekanatu nie było kościołów filialnych, natomiast w 1829 r. wykazane są 2 kaplice, a od 1830 r. do końca badanego okresu – 3 kaplice. Nie było też żadnej prebendy.

75; SzmWł 1839, 73–74; SzmWł 1840, 82–83; SzmWł 1841, 81–83; SzmWł 1842, 14–15; SzmWł 1843, 14–15; SzmWł 1844, 15–16; SzmWł 1845, 10; SzmWł 1846, 14; SzmWł 1847, 11–12; SzmWł 1848, 11; SzmWł 1849, 10–11; SzmWł 1850, 10–11.

⁷ Dekanat kowalski: SzmWł 1820, 7; SzmWł 1821, 9–10; SzmWł 1822, 7–8; SzmWł 1823, 71–72; SzmWł 1824, 68–69; SzmWł 1826, 91–92; SzmWł 1827, 87–88; SzmWł 1828, 85–86; SzmWł 1829, 86–87; SzmWł 1830, 87–88; SzmWł 1831, 77; SzmWł 1833, 67; SzmWł 1834, 70–71; SzmWł 1835, 72; SzmWł 1836, 74–75; SzmWł 1837, 68–69; SzmWł 1838, 73–74; SzmWł 1839, 71–72; SzmWł 1840, 81; SzmWł 1841, 79–80; SzmWł 1842, 13–14; SzmWł 1843, 14; SzmWł 1844, 14–15; SzmWł 1845, 9; SzmWł 1846, 10–11; SzmWł 1847, 10–11; SzmWł 1848, 10–11; SzmWł 1849, 9–10; SzmWł 1850, 9–10.

⁸ SzmWł 1821, 79.

⁹ Dekanat nieszawski: SzmWł 1820, 3–4; SzmWł 1821, 6; SzmWł 1822, 5; SzmWł 1823, 66–67; SzmWł 1824, 69–70; SzmWł 1826, 92–93; SzmWł 1827, 88–89; SzmWł 1828, 86–87; SzmWł 1829, 87–89; SzmWł 1830, 89–90; SzmWł 1831, 78–80; SzmWł 1833, 69–70; SzmWł 1834, 72–74; SzmWł 1835, 74–75; SzmWł 1836, 76–77; SzmWł 1837, 70–71; SzmWł 1838, 76–77; SzmWł 1839, 74–76; SzmWł 1840, 83–85; SzmWł 1841, 81–83; SzmWł 1842, 15–16; SzmWł 1843, 16–17; SzmWł 1844, 16–17; SzmWł 1845, 10–11; SzmWł 1846, 12–13; SzmWł 1847, 12–13; SzmWł 1848, 11–13; SzmWł 1849, 11–12; SzmWł 1850, 11–12.

Dekanat radziejowski¹⁰ – w latach 1820–1824 było tam 12 parafii, w latach 1826–1827 – 17, w latach 1828–1830 – 16, od 1831 r. do końca analizowanego okresu – 12. W 1820 r. do dekanatu należały parafie: Radziejów, Broniewo, Byczyna, Krzywosądz (Krzywosądzie), Bronisław, Kościelna Wieś, Witowo, Bytoń, Piotrków, Kaczewo (filia Piotrkowa), Połajewo i Broniszewo. Przez cały okres istniał 1 kościół filialny. Natomiast w latach 1829–1830, 1834–1841 i od 1845 r. do końca badanego okresu wykazywano 1 kaplicę. Prebend w dekanacie nie było.

Dekanat kaliski¹¹ – w latach 1820–1823 miał 15 parafii, w 1824 r. – 16, w 1826 r. – 15, w latach 1827–1844 było ich 16, a od 1845 r. – 15. W 1820 r. do dekanatu należały parafie: Kokanin, Chełmce, Chlewo, Dembe, Dobrzec, Giżyce, Godziesze, Kalisz Kolegiata, Kalisz – św. Mikołaja, Kościelna Wieś, Koźminek, Lisków (Liszków), Tłokinia (włączona do obowiązków wikariuszy kolegiaty), Rajsko (Raysko) i Tykadłów. Kościoły filialne w tym dekanacie: od 1828 r. do 1831 r. były 3, a w latach 1833–1850 – 4. Kaplice wykazywane od 1828 r. zawsze były 3. W dekanacie nie było żadnej prebendy.

Dekanat kolski¹² – w 1820 r. wykazano 9 parafii, w latach 1821–1823 było ich 10, a od 1824 r. – 12, z wyjątkiem 1826 r., kiedy to wykazano 10 parafii. W 1820 r. w dekanacie znajdowały się parafie: Koło, Białków, Brudzew (Brudzeń), Dęby Szlacheckie (Dembny), Dobrowo, Janiszew, Kościelec (filia Koła), Krzymów (Krymów) i Osiek z Dembnem Królewskim. Kościoła filialnego (wykazywanego od 1828 r.) nie było żadnego. Natomiast w latach 1828–1842 były

¹⁰ Dekanat radziejowski: SzmWł 1820, 5–6; SzmWł 1821, 7–8; SzmWł 1822, 6–7; SzmWł 1823, 68–69; SzmWł 1824, 70–71; SzmWł 1826, 93–95; SzmWł 1827, 90–91; SzmWł 1828, 88–89; SzmWł 1829, 89–90; SzmWł 1830, 90–91; SzmWł 1831, 80–81; SzmWł 1833, 70–71; SzmWł 1834, 74–75; SzmWł 1835, 75–76; SzmWł 1836, 77–79; SzmWł 1837, 72–73; SzmWł 1838, 78–79; SzmWł 1839, 76–78; SzmWł 1840, 83–84; SzmWł 1841, 83–85; SzmWł 1842, 16–17; SzmWł 1843, 17–18; SzmWł 1844, 18–19; SzmWł 1845, 11–12; SzmWł 1846, 13–14; SzmWł 1847, 13–14; SzmWł 1848, 13–14; SzmWł 1849, 12–13; SzmWł 1850, 12–13.

¹¹ Dekanat kaliski: SzmWł 1820, 10–11; SzmWł 1821, 10–11; SzmWł 1822, 8; SzmWł 1823, 72–73; SzmWł 1824, 71–73; SzmWł 1826, 95–98; SzmWł 1827, 91–93; SzmWł 1828, 89–92; SzmWł 1829, 90–92; SzmWł 1830, 91–94; SzmWł 1831, 81–84; SzmWł 1833, 71–74; SzmWł 1834, 75–80; SzmWł 1835, 77–79; SzmWł 1836, 79–82; SzmWł 1837, 73–76; SzmWł 1838, 79–83; SzmWł 1839, 78–82; SzmWł 1840, 87–90; SzmWł 1841, 84–89; SzmWł 1842, 18–20; SzmWł 1843, 18–21; SzmWł 1844, 19–21; SzmWł 1845, 12–13; SzmWł 1846, 14–16; SzmWł 1847, 14–16; SzmWł 1848, 14–16; SzmWł 1849, 13–15; SzmWł 1850, 13–15.

¹² Dekanat kolski: SzmWł 1820, 14; SzmWł 1821, 15; SzmWł 1822, 11; SzmWł 1823, 80; SzmWł 1824, 78–79; SzmWł 1826, 105–106; SzmWł 1827, 99–100; SzmWł 1828, 92–93; SzmWł 1829, 93–94; SzmWł 1830, 94–95; SzmWł 1831, 84–85; SzmWł 1833, 74–75; SzmWł 1834, 80–81; SzmWł 1835, 80–81; SzmWł 1836, 82–83; SzmWł 1837, 76–77; SzmWł 1838, 83–85; SzmWł 1839, 82–84; SzmWł 1840, 90–92; SzmWł 1841, 89–91; SzmWł 1842, 20–21; SzmWł 1843, 21–22; SzmWł 1844, 21–23; SzmWł 1845, 13–14; SzmWł 1846, 16–17; SzmWł 1847, 17–18; SzmWł 1848, 16–17; SzmWł 1849, 15–17; SzmWł 1850, 16–17.

2 kaplice, w latach 1843–1847 – 1, a od 1848 r. – ponownie 2. Od momentu wykazywania prebend (tj. od 1828 r.) w dekanacie do 1845 r. była 1 taka instytucja, a od 1846 r. – 2.

Dekanat koniński¹³ – w 1820 r. wykazano 19 parafii, by przez kolejne trzy lata (1821–1824) wykazywać ich 18, przez kolejne trzy (1824–1826) – 16, w 1827 r. zauważono ich 15, a od 1828 r. do końca analizowanego okresu było ich 16. W 1820 r. dekanat obejmował następujące parafie: Russocice, Dąbroszyn, Grabienice, Grochowy, Grodziec, Grzymiszew, Konin, Stare Miasto (filia Konina), Królików, Kuchary, Lisiec, Rychwał, Rzgów, Sławsk, Szymanowice, Trąbczyn (Trombczyn), Tuliszków, Wyszyna i Zagórów. Przez cały okres był 1 kościół filialny (Stare Miasto). Wykazywano także kaplice: w latach 1829–1831 – 1, w latach 1830–1836 – 2, by ponownie od 1837 r. wykazywać 1 kaplicę. Na terenie dekanatu przez cały ten okres nie wykazywano prebend.

Dekanat lutomierski¹⁴ w 1820 r. liczył 12 parafii, w latach 1821–1824 było ich 14, a od 1826 r. ponownie wykazywano 12 parafii. W granicach dekanatu w 1820 r. znajdowały się następujące parafie: Bałdrzychów (Bełdrzychów), Dobroń, Górka, Kwiatkowie, Lutomiersk, Małyń, Męka, Mikołajewice, Pabianice, Rososzycza, Wierzchy i Zadzim. Na jego terenie zawsze były 2 kościoły filialne, a od 1828 r. wykazywano 1 kaplicę. Prebendy nie było.

Dekanat sompoleński¹⁵ pierwotnie do 1823 r. posiadał 17 parafii, w 1824 r. – 16, w latach 1826–1827 – ponownie 17, a w latach 1828–1850 było 15 parafii. Samo Sompolno od 1826 r. było w innym dekanacie. W 1820 r. dekanat stanowi-

¹³ Dekanat koniński: SzmWł 1820, 13–14; SzmWł 1821, 14; SzmWł 1822, 10–11; SzmWł 1823, 78–79; SzmWł 1824, 77–78; SzmWł 1826, 103–104; SzmWł 1827, 98–99; SzmWł 1828, 93–95; SzmWł 1829, 94–95; SzmWł 1830, 95–96; SzmWł 1831, 85–87; SzmWł 1833, 75–76; SzmWł 1834, 80–81; SzmWł 1835, 81–83; SzmWł 1836, 84–85; SzmWł 1837, 77–79; SzmWł 1838, 85–87; SzmWł 1839, 84–86; SzmWł 1840, 92–94; SzmWł 1841, 91–93; SzmWł 1842, 22–23; SzmWł 1843, 23–24; SzmWł 1844, 23–24; SzmWł 1845, 14–15; SzmWł 1846, 17–18; SzmWł 1847, 18–19; SzmWł 1848, 17–19; SzmWł 1849, 17–18; SzmWł 1850, 17–18.

¹⁴ Dekanat lutomierski: SzmWł 1820, 16–17; SzmWł 1821, 18; SzmWł 1822, 13–14; SzmWł 1823, 84–85; SzmWł 1824, 83–84; SzmWł 1826, 111–112; SzmWł 1827, 104–105; SzmWł 1828, 95–96; SzmWł 1829, 95–96; SzmWł 1830, 97–98; SzmWł 1831, 87–88; SzmWł 1833, 77–78; SzmWł 1834, 81–83; SzmWł 1835, 83–84; SzmWł 1836, 85–87; SzmWł 1837, 79–81; SzmWł 1838, 87–89; SzmWł 1839, 86–88; SzmWł 1840, 94–96; SzmWł 1841, 93–94; SzmWł 1842, 23–24; SzmWł 1843, 24–25; SzmWł 1844, 25–26; SzmWł 1845, 15–16; SzmWł 1846, 19–20; SzmWł 1847, 19–20; SzmWł 1848, 19–20; SzmWł 1849, 18–19; SzmWł 1850, 18–19.

¹⁵ Dekanat sompoleński: SzmWł 1820, 15–16; SzmWł 1821, 16–17; SzmWł 1822, 12–13; SzmWł 1823, 82–83; SzmWł 1824, 81; SzmWł 1826, 108–109; SzmWł 1827, 102; SzmWł 1828, 96–97; SzmWł 1829, 96–97; SzmWł 1830, 98–99; SzmWł 1831, 88–89; SzmWł 1833, 78–79; SzmWł 1834, 83–84; SzmWł 1835, 84–86; SzmWł 1836, 87–88; SzmWł 1837, 81–82; SzmWł 1838, 89–91; SzmWł 1839, 88–90; SzmWł 1840, 96–98; SzmWł 1841, 94–96; SzmWł 1842, 24–26; SzmWł 1843, 26–27; SzmWł 1844, 26–27; SzmWł 1845, 16–17; SzmWł 1846, 20–21; SzmWł 1847, 20–21; SzmWł 1848, 20–21; SzmWł 1849, 19–20; SzmWł 1850, 19–20.

ły następujące parafie: Skulsk, Budziszław, Gosławice, Kazimierz, Kleczew (Kleczów), Kramsk (Krępsko), Licheń, Lubstów, Lubstówek, Mąkolno, Morzysław, Ostrowąż (Ostrowąs), Ślesin, Warzymowo i Lisewo (obie filie Skulska razem liczone za 1), Wąsosze, Wilczyn i Złotkowy. Od 1828 r. do końca badanego okresu wykazywano 3 filie. W latach 1828–1830 wykazano 4 kaplice, w 1831 r. było ich 6 i ponownie od 1836 r. do końca badanego okresu – 5. Nie było w tym okresie żadnej prebendy.

Dekanat sieradzki¹⁶ w latach 1820–1822 miał 16 parafii, w latach 1823–1827 było ich 15, w latach 1828–1829 – 14, by od 1830 r. wykazywano 13 parafii. W 1820 r. dekanat obejmował następujące parafie: Stolec, Brzeźnio, Burzenin, Charłupia Wielka, Charłupia Mała, Chojne (Choyne), Dąbrowa, Dobra, Drużbin, Godynice (filia Brzeźnia), Gruszczycze, Kliczków, Sieradz, Uników, Wojków (Woyków) i Złoczew. W latach 1828–1841 i w 1845 r. były 2 kościoły filialne, a w latach 1846–1850 – 1, natomiast w latach 1842–1844 nie wykazywano żadnej filii. W latach 1828–1843 i w 1845 r. wykazywano 2 kaplice, a w 1844 r. i w latach 1846–1850 wykazano ich 3. Na terenie dekanatu nie było żadnej prebendy.

Dekanat słupecki¹⁷ – od 1820 do 1840 r. w jego granicach było 15 parafii, a od 1841 r. do końca badanego okresu – 14. W skład dekanatu w 1820 r. wchodziły następujące parafie: Myślibórz, Ciążen, Cienin, Dobroszów, Golina, Gieratów (Giwartowo), Kawnice, Koszuty, Kowalewo, Łądek, Młodojewo, Ostrowite, Pyzdry, Samarzewo i Słupca. Na terenie dekanatu w latach 1828–1840 był 1 kościół filialny, od 1841 r. wykazywano 2 filie; w 1850 r. nie było już żadnej. Na terenie dekanatu wykazano w 1826, 1828 i 1830 r. po 1 prebendzie, a w 1829 r. i od 1831 r. – po 2.

¹⁶ Dekanat sieradzki: SzmWł 1820, 16; SzmWł 1821, 17; SzmWł 1822, 13; SzmWł 1823, 83–84; SzmWł 1824, 82–83; SzmWł 1826, 109–111; SzmWł 1827, 103–104; SzmWł 1828, 98–99; SzmWł 1829, 98–99; SzmWł 1830, 99–100; SzmWł 1831, 89–91; SzmWł 1833, 79–81; SzmWł 1834, 84–86; SzmWł 1835, 86–88; SzmWł 1836, 88–90; SzmWł 1837, 82–84; SzmWł 1838, 91–94; SzmWł 1839, 90–92; SzmWł 1840, 98–100; SzmWł 1841, 96–98; SzmWł 1842, 26–28; SzmWł 1843, 27–29; SzmWł 1844, 27–29; SzmWł 1845, 17–18; SzmWł 1846, 21–22; SzmWł 1847, 21–23; SzmWł 1848, 21–22; SzmWł 1849, 20–21; SzmWł 1850, 20–22.

¹⁷ Dekanat słupecki: SzmWł 1820, 14–15; SzmWł 1821, 15–16; SzmWł 1822, 12; SzmWł 1823, 80–81; SzmWł 1824, 79–80; SzmWł 1826, 106–108; SzmWł 1827, 100–101; SzmWł 1828, 100–101; SzmWł 1829, 99–101; SzmWł 1830, 100–102; SzmWł 1831, 91–92; SzmWł 1833, 81–82; SzmWł 1834, 86–87; SzmWł 1835, 88–89; SzmWł 1836, 90–91; SzmWł 1837, 84–85; SzmWł 1838, 94–96; SzmWł 1839, 92–94; SzmWł 1840, 100–102; SzmWł 1841, 99–100; SzmWł 1842, 28–29; SzmWł 1843, 29–30; SzmWł 1844, 29–30; SzmWł 1845, 18–19; SzmWł 1846, 22–24; SzmWł 1847, 23–24; SzmWł 1848, 22–24; SzmWł 1849, 21–22; SzmWł 1850, 22–23.

Dekanat stawski¹⁸ – w latach 1820–1824 wykazywano w tym dekanacie 17 parafii, a od 1826 r. do końca interesującego nas okresu – 18¹⁹. W 1820 r. do dekanatu należały parafie: Opatówek, Błaszki, Głuchów, Goszczanów, Iwanowice, Kalinowa, Kowale (Pańskie), Malanów, Przespolew, Psary, Staw, Tokary, Tubądzin, Turek, Wąglczew i Wróblew. Dekanat posiadał też kościoły filialne i kaplice. W latach 1828–1831 były 3 filie, w latach 1833–1848 – 4, a w ostatnich dwóch latach 1849–1850 – 5. Jeśli chodzi o kaplice, to schematyzmy diecezjalne wykazują w latach 1828–1829 – 3, od 1830 do 1836 r. – 2, a od 1837 do 1848 r. ponownie 3, by w 1849 i 1850 r. wykazać tylko 1 kaplicę. Na terenie dekanatu nie było żadnej prebendy.

Dekanat stawiszyński²⁰ – w 1820 i 1824 r. było 16 parafii, w latach 1821–1822 wykazano ich 17²¹, w 1824 r. – 16, w latach 1826–1827 – 14, a w latach 1828–1830 i od 1833 r. funkcjonowało w dekanacie 12 parafii (jedynie w 1831 r. było 13 parafii). Do dekanatu w 1820 r. należały następujące parafie: Borkowo, Blizanów, Brudzew, Chocz, Dzierżbin, Kościelec, Kosmowo, Lipe (filia Brudzew), Jastrzębniki (filia), Pamięcin, Piątek, Rychnów, Stawiszyn, Zbiersk, Zborów i Złotniki. Gdy chodzi o kościoły filialne, to w latach 1828–1829 były to 2 kościoły, w 1830 r. zauważono 1 taki kościół, przez kolejne lata 1831–1844 nie wykazywano żadnego, a dopiero w latach 1845–1850 był ponownie 1. Liczba kaplic przedstawiała się w ten sposób, że w latach 1828–1829 była to 1 kaplica, w 1830–1844 nie było takiej w ogóle, a dopiero od 1845 r. istniała w dekanacie ponownie 1 kaplica. W dekanacie nie było żadnych prebend.

¹⁸ Dekanat stawski: SzmWł 1820, 11; SzmWł 1821, 11–12; SzmWł 1822, 8–9; SzmWł 1823, 74–75; SzmWł 1824, 73–74; SzmWł 1826, 98–99; SzmWł 1827, 93–94; SzmWł 1828, 101–103; SzmWł 1829, 101–103; SzmWł 1830, 102–103; SzmWł 1831, 92–94; SzmWł 1833, 82–83; SzmWł 1834, 88–89; SzmWł 1835, 89–91; SzmWł 1836, 92–93; SzmWł 1837, 86–87; SzmWł 1838, 96–98; SzmWł 1839, 94–96; SzmWł 1840, 102–104; SzmWł 1841, 101–103; SzmWł 1842, 29–31; SzmWł 1843, 31–32; SzmWł 1844, 31–32; SzmWł 1845, 19–20; SzmWł 1846, 24–25; SzmWł 1847, 24–25; SzmWł 1848, 24–25; SzmWł 1849, 23–24; SzmWł 1850, 23–24.

¹⁹ Choć w 1835 r. wymieniono 17 parafii, nie wykazano parafii Góra, podliczając dekanat na 18 placówek. Zob. SzmWł 1836, 89–91.

²⁰ Dekanat stawiszyński: SzmWł 1820, 12; SzmWł 1821, 12; SzmWł 1822, 9–10; SzmWł 1823, 75–76; SzmWł 1824, 74–75; SzmWł 1826, 99–100; SzmWł 1827, 94–95; SzmWł 1828, 103–104; SzmWł 1829, 103–104; SzmWł 1830, 103–104; SzmWł 1831, 94–95; SzmWł 1833, 83–84; SzmWł 1834, 89–90; SzmWł 1835, 91–92; SzmWł 1836, 93–95; SzmWł 1837, 87–89; SzmWł 1838, 98–100; SzmWł 1839, 97–98; SzmWł 1840, 104–106; SzmWł 1841, 103–104; SzmWł 1842, 31–32; SzmWł 1843, 32–33; SzmWł 1844, 32–33; SzmWł 1845, 20; SzmWł 1846, 25–26; SzmWł 1847, 26–27; SzmWł 1848, 25–26; SzmWł 1849, 24–25; SzmWł 1850, 25–26.

²¹ W latach 1821–1822 wykazywano 16 parafii, ale samo podliczanie było błędne i wykazywano 17 placówek. Zob. SzmWł 1821, 12; SzmWł 1822, 9–10.

Dekanat szadkowski²² – w 1820 r. posiadał 20 parafii, w latach 1821–1829 było ich 18, w latach 1830–1850 – 19. Do dekanatu należały parafie: Szadek, Borszewice, Buczek, Brzyków, Grabno, Korczew (Korców), Łask, Marzenin (Mużenin), Podzennice, Rastarzew (Rastanów), Rusiec, Sędziejowice, Strońsko, Szczerców, Widawa, Wola Więzowa, Wygiełzów i Zduńska Wola. W dekanacie nie było kościołów filialnych, natomiast były kaplice. W 1828 r. wykazano 3 kaplice, w latach 1829–1831 było ich 5, w latach 1833–1836 zauważono ich 4, w 1837 r. – 5, a od 1838 r. do końca badanego okresu było ich 7. Nie było prebend.

Dekanat uniejowski²³ – w latach: 1820, 1824, 1829, 1835, 1846 i 1850 było 18 parafii, natomiast w pozostałych latach: 1822²⁴, 1826 i 1840 było ich 19. Do dekanatu w 1820 r. należały parafie: Niemysłów, Boleszczyn, Chwałborzyce, Grodzisk, Jeziorsko, Kamionacz, Miłkowice, Niewiesz, Pęczniew (Pięcnów), Siedlątków, Skęczniew (Skęcnów), Spicimierz, Świnice (Swiniec), Uniejów, Wartkowice, Warta, Wielenin i Wilamów. Kościoły filialne: w latach 1828–1846 i 1848–1850 wykazano 1 taki kościół, a w 1847 r. były to 2 kościoły. Od 1828 do 1844 i w 1847 r. na terenie dekanatu znajdowało się 5 kaplic, w 1845 r. – 3, w 1846 i 1848 r. – 4, a w latach 1849–1850 – 1. Nie było żadnych prebend.

Dekanat wieruszewski²⁵ – 14 parafii wykazano w latach 1820–1827, a od 1828 r. do końca badanego okresu było ich 13. W 1820 r. granice dekanatu obejmowały następujące parafie: Woycin (z filią Zelzar), Biała (z filią Wiktorów), Bolesławiec, Cieszęcin (z filią Węglewice), Czastary, Dzietrzkowice (z filią Łubnice),

²² Dekanat szadkowski: SzmWł 1820, 17–18; SzmWł 1821, 19; SzmWł 1822, 14–15; SzmWł 1823, 85–86; SzmWł 1824, 84–85; SzmWł 1826, 112–114; SzmWł 1827, 105–106; SzmWł 1828, 104–106; SzmWł 1829, 104–106; SzmWł 1830, 105–106; SzmWł 1831, 95–97; SzmWł 1833, 85–87; SzmWł 1834, 90–92; SzmWł 1835, 92–94; SzmWł 1836, 95–97; SzmWł 1837, 89–91; SzmWł 1838, 100–103; SzmWł 1839, 98–101; SzmWł 1840, 106–109; SzmWł 1841, 104–107; SzmWł 1842, 32–34; SzmWł 1843, 34–36; SzmWł 1844, 34–36; SzmWł 1845, 20–21; SzmWł 1846, 26–28; SzmWł 1847, 27–28; SzmWł 1848, 26–28; SzmWł 1849, 25–27; SzmWł 1850, 26–27.

²³ Dekanat uniejowski: SzmWł 1820, 12–13; SzmWł 1821, 13; SzmWł 1822, 10; SzmWł 1823, 76–77; SzmWł 1824, 75–77; SzmWł 1826, 101–103; SzmWł 1827, 96–97; SzmWł 1828, 106–108; SzmWł 1829, 106–107; SzmWł 1830, 107–108; SzmWł 1831, 97–99; SzmWł 1833, 87–89; SzmWł 1834, 92–95; SzmWł 1835, 94–97; SzmWł 1836, 97–100; SzmWł 1837, 91–93; SzmWł 1838, 103–106; SzmWł 1839, 101–104; SzmWł 1840, 109–112; SzmWł 1841, 107–110; SzmWł 1842, 34–36; SzmWł 1843, 36–38; SzmWł 1844, 36–38; SzmWł 1845, 22–23; SzmWł 1846, 28–30; SzmWł 1847, 28–30; SzmWł 1848, 28–30; SzmWł 1849, 27–29; SzmWł 1850, 27–29.

²⁴ Wykazano 18 parafii, jednak błędnie je zliczono, gdyż tak naprawdę było 19 placówek. Zob. SzmWł 1822, 10.

²⁵ Dekanat wieruszowski: SzmWł 1820, 24; SzmWł 1821, 27–28; SzmWł 1822, 20; SzmWł 1823, 98–99; SzmWł 1824, 86; SzmWł 1826, 114–115; SzmWł 1827, 107–108; SzmWł 1828, 108–110; SzmWł 1829, 108–110; SzmWł 1830, 109–110; SzmWł 1831, 99–101; SzmWł 1833, 89–90; SzmWł 1834, 95–97; SzmWł 1835, 97–99; SzmWł 1836, 100–102; SzmWł 1837, 93–95; SzmWł 1838, 106–109; SzmWł 1839, 105–107; SzmWł 1840, 112–114; SzmWł 1841, 110–113; SzmWł 1842, 36–38; SzmWł 1843, 38–40; SzmWł 1844, 38–39; SzmWł 1845, 23; SzmWł 1846, 30–31; SzmWł 1847, 30–32; SzmWł 1848, 30–31; SzmWł 1849, 29–30; SzmWł 1850, 29–30.

Kraszewice²⁶, Lututów, Łyskornie, Mielszyn (z filią Chrosim), Naramice, Sokolniki, Walichnowy i Wieruszów. Na terenie dekanatu w latach 1826–1827 zauważono 5 kościołów filialnych, a w latach 1828–1850 było ich 7. Na terenie dekanatu były też 2 kaplice, które wykazywano od 1829 r. Nie było żadnej prebendy.

Dekanat brzeźnicki²⁷ – w interesującym nas dekanacie wykazywano zawsze 16 parafii. W 1820 r. do dekanatu należały następujące parafie: Kamieńsko, Brzeźnica, Chabielice, Dobrzyszyce, Dworszowice, Kępa (Kępka), Jedlno, Lgota, Makowiska, Pajęczno, Rząszna, Siemkowice, Stróża, Sulmierzyce (Szulmierzyce), Wiewiec i Wola Grzymalina. Nie było żadnego kościoła filialnego, natomiast od 1829 r. było tutaj sporo kaplic: w 1828 r. – 5, w 1829 r. – 8, od 1830 r. – 9. Nie było na terenie dekanatu prebend.

Dekanat częstochowski²⁸ – w latach 1820–1827 było tutaj 15 parafii, a od 1828 r. było ich 14. Granice dekanatu obejmowały następujące parafie: Biała, Borowno, Częstochowa (z filią Konopiska), Kłomnice, Kłobucko, Kruszyna, Miedźno, Mstów, Mykanów, Poczesna, Przyrów, Rędziny, Trzuskolasy, Wilkowicko i Żuraw. Od 1828 r. wykazywano 2 kościoły filialne. Gdy zaś chodzi o kaplice, to w 1828 r. wykazano 2 kaplice, w 1829 r. – 8, w latach 1830–1848 – 9, a w latach 1849–1850 – 6. Nie było żadnej prebendy.

Dekanat krzepicki²⁹ – w latach 1820–1827 wykazywano 15 parafii, a od 1828 r. do końca analizowanego okresu było ich 13. Do dekanatu należały następujące parafie: Danków, Zajączki (z filią), Działoszyn, Dietrzniki, Jaworzno, Parzymiechy

²⁶ Kraszewice, znajdujące się w dekanacie wieruszowskim, były filią parafii Giżyce, będącej w dekanacie kaliskim. Zob. SzmWł 1820, 10, 24.

²⁷ Dekanat brzeźnicki: SzmWł 1820, 20–21; SzmWł 1821, 23–24; SzmWł 1822, 17; SzmWł 1823, 92–93; SzmWł 1824, 92–93; SzmWł 1826, 123–124; SzmWł 1827, 114–115; SzmWł 1828, 110–111; SzmWł 1829, 110–111; SzmWł 1830, 110–112; SzmWł 1831, 101–102; SzmWł 1833, 91–92; SzmWł 1834, 97–99; SzmWł 1835, 99–101; SzmWł 1836, 102–104; SzmWł 1837, 95–97; SzmWł 1838, 109–111; SzmWł 1839, 107–110; SzmWł 1840, 114–117; SzmWł 1841, 113–115; SzmWł 1842, 38–40; SzmWł 1843, 40–41; SzmWł 1844, 40–41; SzmWł 1845, 24–25; SzmWł 1846, 31–32; SzmWł 1847, 32–33; SzmWł 1848, 31–33; SzmWł 1849, 30–31; SzmWł 1850, 30–32.

²⁸ Dekanat częstochowski: SzmWł 1820, 21–22; SzmWł 1821, 24; SzmWł 1822, 17–18; SzmWł 1823, 93–95; SzmWł 1824, 93–95; SzmWł 1826, 124–127; SzmWł 1827, 115–118; SzmWł 1828, 111–114; SzmWł 1829, 111–115; SzmWł 1830, 112–115; SzmWł 1831, 103–107; SzmWł 1833, 92–96; SzmWł 1834, 99–103; SzmWł 1835, 101–105; SzmWł 1836, 104–108; SzmWł 1837, 97–101; SzmWł 1838, 111–116; SzmWł 1839, 110–115; SzmWł 1840, 117–122; SzmWł 1841, 115–120; SzmWł 1842, 40–44; SzmWł 1843, 42–45; SzmWł 1844, 41–45; SzmWł 1845, 25–27; SzmWł 1846, 32–35; SzmWł 1847, 33–36; SzmWł 1848, 33–36; SzmWł 1849, 31–34; SzmWł 1850, 32–34.

²⁹ Dekanat krzepicki: SzmWł 1820, 22; SzmWł 1821, 25; SzmWł 1822, 18–19; SzmWł 1823, 95–96; SzmWł 1824, 95–96; SzmWł 1826, 128–129; SzmWł 1827, 118–119; SzmWł 1828, 114–115; SzmWł 1829, 115–116; SzmWł 1830, 115–116; SzmWł 1831, 107; SzmWł 1833, 96–97; SzmWł 1834, 103–104; SzmWł 1835, 105–106; SzmWł 1836, 108–109; SzmWł 1837, 101–103; SzmWł 1838, 116–117; SzmWł 1839, 115–116; SzmWł 1840, 122–124; SzmWł 1841, 120–122; SzmWł 1842, 44–45; SzmWł 1843, 46–47; SzmWł 1844, 45–46; SzmWł 1845, 27–28; SzmWł 1846, 35–36; SzmWł 1847, 36–37; SzmWł 1848, 36–37; SzmWł 1849, 34–35; SzmWł 1850, 35–36.

(filia), Krzepice, Mierzyce, Pątnów, Praszka, Przystajnia (Przystaynia), Rudniki, Staro Krzepice, Wąsosze i Żytniów. Na tym terenie w latach 1828–1830 było 8 filii, od 1831 do 1848 r. zauważono ich 7, a w latach 1849–1850 – 5. Gdy chodzi o kaplice, to zauważamy taki fakt dopiero w latach 1849–1850 – 1 kaplica. Na terenie dekanatu nie występowały prebendy.

Dekanat piotrkowski³⁰ – w dekanacie w latach 1820–1824 było 16 parafii, w latach 1826–1827 – 15, a od 1828 r. – 13. W 1820 r. do dekanatu należały parafie: Mierzyn, Bąkowa Góra, Bęczkowice, Bełchatów, Bogdanów, Gomulin, Gorzkowice, Grocholice, Krzepców, Milejów, Piotrków, Ręczno, Rozprza, Suchcice, Sulejów i Witów. Na tym terenie wykazywano 1 kościół filialny. Były też kaplice: po jednej wykazano w latach 1827–1828, w latach 1829–1842 – 3, w latach 1843–1848 – 4, a w latach 1849–1850 wykazano ich 6. Nie było żadnej prebendy.

Dekanat radomszczański³¹ – w latach 1820–1824 miał 18 parafii, a od 1826 r. – 17. Do dekanatu w 1820 r. należały następujące parafie: Kobiełe, Borzykowo, Chełm, Cielętniki, Dąbrowa, Dmenin, Gidle, Kodrąb, Koniecpol, Małuszyn (Małuszyn), Niedospełin, Pławno, Radomsko, Żujowice (Rzujowice), Strzałków, Sborzyce, Wielgomłyny i Żytne. Dekanat nie posiadał kościołów filialnych, za to były kaplice. W 1828 r. wykazano ich 8, a od 1829 r. – 5. W latach 1820–1828 istniała 1 prebenda, od 1829 r. były to już 4 prebendy.

Dekanat tuszyński³² – w latach 1820–1824 posiadał 12 parafii, a od 1826 r. – 14. W 1820 r. należały do tego dekanatu następujące parafie: Rzgów, Czarnocin, Dłutów, Drużbice, Kurowice, Kociszów, Łobudzice, Moszczenica, Parzno, Sroc-

³⁰ Dekanat piotrkowski: SzmWł 1820, 18–19; SzmWł 1821, 20–21; SzmWł 1822, 15; SzmWł 1823, 87–88; SzmWł 1824, 87–89; SzmWł 1826, 116–119; SzmWł 1827, 108–110; SzmWł 1828, 115–118; SzmWł 1829, 116–118; SzmWł 1830, 117–119; SzmWł 1831, 108–110; SzmWł 1833, 97–99; SzmWł 1834, 104–107; SzmWł 1835, 106–109; SzmWł 1836, 109–112; SzmWł 1837, 103–105; SzmWł 1838, 117–121; SzmWł 1839, 117–120; SzmWł 1840, 124–127; SzmWł 1841, 122–125; SzmWł 1842, 45–47; SzmWł 1843, 47–49; SzmWł 1844, 46–49; SzmWł 1845, 28–30; SzmWł 1846, 36–38; SzmWł 1847, 37–39; SzmWł 1848, 37–39; SzmWł 1849, 35–37; SzmWł 1850, 36–38.

³¹ Dekanat radomszczański: SzmWł 1820, 19–20; SzmWł 1821, 22; SzmWł 1822, 16–17; SzmWł 1823, 90–91; SzmWł 1824, 90–92; SzmWł 1826, 120–123; SzmWł 1827, 112–114; SzmWł 1828, 118–121; SzmWł 1829, 119–121; SzmWł 1830, 119–122; SzmWł 1831, 110–113; SzmWł 1833, 99–102; SzmWł 1834, 107–109; SzmWł 1835, 109–112; SzmWł 1836, 112–115; SzmWł 1837, 106–108; SzmWł 1838, 121–124; SzmWł 1839, 120–123; SzmWł 1840, 127–131; SzmWł 1841, 125–128; SzmWł 1842, 47–49; SzmWł 1843, 49–52; SzmWł 1844, 49–51; SzmWł 1845, 30–31; SzmWł 1846, 39–40; SzmWł 1847, 39–41; SzmWł 1848, 39–41; SzmWł 1849, 38–39; SzmWł 1850, 38–40.

³² Dekanat tuszyński: SzmWł 1820, 19; SzmWł 1821, 21; SzmWł 1822, 15–16; SzmWł 1823, 89–90; SzmWł 1824, 89–90; SzmWł 1826, 119–120; SzmWł 1827, 111–112; SzmWł 1828, 121–122; SzmWł 1829, 121–122; SzmWł 1830, 122–123; SzmWł 1831, 113–114; SzmWł 1833, 102–103; SzmWł 1834, 110–111; SzmWł 1835, 112–113; SzmWł 1836, 115–117; SzmWł 1837, 108–109; SzmWł 1838, 124–126; SzmWł 1839, 123–125; SzmWł 1840, 131–133; SzmWł 1841, 128–130; SzmWł 1842, 49–51; SzmWł 1843, 52–53; SzmWł 1844, 51–52; SzmWł 1845, 31–32; SzmWł 1846, 40–41; SzmWł 1847, 41–42; SzmWł 1848, 41–42; SzmWł 1849, 40–41; SzmWł 1850, 40–41.

kie, Tuszyn i Wolbórz. Dekanat przez interesujący nas okres miał 1 kościół filialny. Zmieniała się natomiast liczba kaplic: w 1833 r. była tam 1 kaplica, w latach 1834–1840 – 2, w latach 1841–1847 – 8, a przez ostatnie 3 lata – 2 kaplice. Nie było natomiast prebend.

Dekanat wieluński³³ – przez cały okres dekanat składał się z 18 parafii. Granice dekanatu w 1820 r. obejmowały następujące parafie: Ożarów, Chotów, Czarnożyły, Kadłub, Komorniki, Konopnica, Krzyworzeka, Łagiewniki, Mokrzko, Osjaków (Ossiaków), Raczyn, Ruda, Rudlice, Rychłocice, Skomlin, Wieluń, Wierzchlas i Wydrzyn. Od 1828 r. do końca analizowanego okresu było 6 kościołów filialnych. Na tym terenie były też kaplice: w latach 1829–1838 – 1, w latach 1839–1840 i 1849–1850 – 2, a w latach 1846–1848 – 4. Nie było prebend.

3. Wnioski

Największą liczbę parafii na podstawie przeprowadzonych badań zauważono w 1822 r. – 363, a najmniejszą w 1850 r. – 339. Średnia liczba parafii w diecezji na podstawie przeprowadzonych badań wynosi ok. 350 (349,75). Największa średnia liczba parafii w dekanatach, wykazana w badaniu, występuje w 1826 r. – 15,39; a najmniejsza w 1850 r. – 14,12. Mediana w badanym okresie to 14,64. Największą średnią liczbę parafii w dekanacie miał dekanat szadkowski – 19,87, po nim uniejowski – 18,37 i wieluński – 18,00, a najmniejszą: kolski – 11,12, kowalski – 11,25 i izbicki – 11,28. Poniższe tabele ukazują przedstawiony powyżej materiał.

Tabela 2. Diecezja kujawsko-kaliska – dekanaty i ilość przynależnych parafii w latach 1820–1850

Dekanat/rok	1820	1822	1824	1826	1829	1835	1840	1850	Średnia parafii w dekanacie
brzeski	12	12	12	13	12	12	12	12	12,12
izbicki	13	13	13	x	7	11	11	11	11,28
kowalski	12	12	12	18	9	9	9	9	11,25

³³ Dekanat wieluński: SzmWł 1820, 23; SzmWł 1821, 26–27; SzmWł 1822, 19–20; SzmWł 1823, 96–98; SzmWł 1824, 96–98; SzmWł 1826, 129–132; SzmWł 1827, 119–122; SzmWł 1828, 122–125; SzmWł 1829, 122–125; SzmWł 1830, 123–125; SzmWł 1831, 114–117; SzmWł 1833, 103–105; SzmWł 1834, 111–116; SzmWł 1835, 113–116; SzmWł 1836, 117–120; SzmWł 1837, 110–112; SzmWł 1838, 126–130; SzmWł 1839, 125–129; SzmWł 1840, 133–136; SzmWł 1841, 130–133; SzmWł 1842, 51–53; SzmWł 1843, 53–56; SzmWł 1844, 53–55; SzmWł 1845, 32–33; SzmWł 1846, 42–44; SzmWł 1847, 42–44; SzmWł 1848, 42–44; SzmWł 1849, 41–43; SzmWł 1850, 41–43.

nieszawski	14	14	14	14	13	13	13	13	13,5
radziejowski	12	12	12	17	16	12	12	12	15,62
kaliski	15	15	16	15	16	16	16	15	15,75
kolski	9	10	12	10	12	12	12	12	11,12
koniński	19	18	16	16	16	16	16	16	16,62
lutomierski	12	14	14	12	12	12	12	12	12,5
sompoleński	17	17	16	17	15	15	15	15	15,87
sieradzki	16	16	15	15	14	13	13	13	14,37
śłupecki	15	15	15	15	15	15	15	14	14,87
stawski	17	17	17	18	18	18	18	18	17,62
stawiszyński	16	17	16	14	12	12	12	12	12,12
szadkowski	20	18	18	18	18	19	19	19	19,87
uniejewski	18	19	18	19	18	18	19	18	18,37
wieruszowski	14	14	14	14	13	13	13	13	13,5
brzeźnicki	16	16	16	16	15	16	16	16	15,87
częstochowski	15	15	15	15	14	14	14	14	14,5
krzepicki	15	15	15	15	13	13	13	13	14
piotrkowski	16	16	16	14	13	13	13	13	14,25
radomszczański	18	18	18	17	17	17	17	17	17,37
tuszyński	12	12	12	14	14	14	14	14	13,25
wieluński	18	18	18	18	18	18	18	18	18
Razem parafii	361	363	360	354	340	341	340	339	349,75
Średnia w dekanacie	15,04	15,12	15	15,39	14,16	14,20	14,16	14,12	14,64

Źródła: SzmWł 1820; SzmWł 1822; SzmWł 1824; SzmWł 1826; SzmWł 1829; SzmWł 1835; SzmWł 1840; SzmWł 1850.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można zauważyć, że sukcesywnie zmniejszała się liczba parafii (samodzielnych). Oczywiście parafie te nie przestały istnieć, stawały się natomiast filiami, a nawet otrzymywały nazwę „kaplicy dojazdowej”. Daje się to zauważyć w zestawieniu kościołów filialnych i kaplic. Zarówno dane dotyczące liczby kościołów filialnych, jak i kaplic, oficjalnie były wykazywane od 1828 r. Wcześniejsze dane dotyczące filii zostały wyciągnięte z danych dekanalnych w schematyzmach, natomiast danych kaplic już z ogólnych danych nie można było wyliczyć. Z tego powodu średnią dla filii obliczono na podstawie 8 danych, a kaplic – na podstawie 4 danych. Liczba kościołów filialnych z 33 w 1820 r. sukcesywnie wzrastała. W okresie największego nasilenia (tj. w 1829 r.) było to 49 kościołów filialnych, by ostatecznie w 1850 r. funkcjonowały w diecezji 44 takie kościoły. Badania liczby kaplic wykazane na podstawie czterech danych wskazują: w 1829 r. – 69 kaplic, w 1835 r. – 66, w 1840 r. – 78, a ostatecznie w 1850 r. – 73 kaplice. Najwięcej kaplic filialnych było w dekana-

cie krzepickim (średnio w okresie 6,37). Kościołów filialnych nie było w dekanatach: izbickim, nieszawskim, szadkowskim, brzeźnickim i radomszczańskim. Jeśli chodzi o kaplice, to najwięcej w interesującym nas okresie było ich w dekanacie: brzeźnickim – 8,75 i częstochowskim – 8, natomiast najmniej w dekanatach: stawiszyńskim – 0,5 i krzepickim – 0,25.

W poniższej tabeli pierwsza cyfra oznacza liczbę kościołów filialnych, a druga – liczbę kaplic.

Tabela 3. Diecezja kujawsko-kaliska – dekanaty, liczba kościołów filialnych i kaplic w latach 1820–1850

Dekanat/rok	1820 r.	1822	1824	1826	1829	1835	1840	1850	Średnia
brzeski	1/x	1/x	1/x	1/x	2/4	2/4	2/4	2/5	1,5/4,25
izbicki	0/x	0/x	0/x	x	0/4	0/5	0/5	0/4	0/2,57
kowalski	2/x	2/x	2/x	1/x	1/2	2/2	2/2	1/1	1,62/1,75
nieszawski	0/x	0/x	0/x	0/x	0/2	0/3	0/3	0/3	0/2,75
radziejowski	1/x	2/x	1/x	1/x	1/1	1/1	1/1	1/1	1,12/1
kaliski	0/x	0/x	1/x	0/x	3/3	4/3	4/3	4/3	2/3
kolski	3/x	3/x	3/x	3/x	0/2	0/2	0/2	0/2	1,5/2
koniński	1/x	1/x	1/x	1/x	1/1	1/0	1/1	1/1	1/0,75
lutomierski	2/x	2/x	2/x	2/x	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1
sompoleński	2/x	2/x	2/x	2/x	3/4	3/0	3/5	3/5	2,5/3,5
sieradzki	1/x	1/x	1/x	1/x	2/2	2/2	2/2	1/3	1,37/2,25
śłupecki	0/x	0/x	0/x	0/x	1/2	1/1	½	0/1	0,37/1,5
stawski	0/x	0/x	0/x	0/x	3/3	4/2	4/3	5/1	2/2,25
stawiszyński	2/x	2/x	2/x	2/x	2/1	0/0	0/0	1/1	1,37/0,5
szadkowowski	0/x	0/x	0/x	0/x	0/5	0/4	0/7	0/7	0/5,75
uniejewski	0/x	0/x	1/x	0/x	1/5	1/5	1/5	1/1	0,62/4
wieruszowski	7/x	7/x	7/x	7/x	7/2	7/2	7/2	7/2	7/2
brzeźnicki	0/x	0/x	0/x	0/x	0/8	0/9	0/9	0/9	0/8,75
częstochowski	1/x	1/x	1/x	2/x	2/8	2/9	2/9	2/6	1,62/8
krzepicki	6/x	6/x	6/x	6/x	8/0	7/0	7/0	5/1	6,37/0,25
piotrkowski	1/x	1/x	1/x	1/x	1/3	1/3	1/3	1/6	1/3,75
radomszczański	0/x	0/x	0/x	0/x	0/5	0/5	0/5	0/5	0/5
tuszyński	1/x	1/x	1/x	1/x	1/0	1/2	½	½	1/1,5
wieluński	4/x	2/x	4/x	4/x	6/1	6/1	6/2	6/2	4,75/1,5
Razem	33/x	34/x	37/x	35/x	49/69	47/66	47/78	44/73	40,75/71,5

Źródła: SzmWł 1820; SzmWł 1822; SzmWł 1824; SzmWł 1826; SzmWł 1829; SzmWł 1835; SzmWł 1840; SzmWł 1850.

Duchowni pracujący w diecezji zatrudniani byli również na prebendach³⁴, których – co prawda – nazbyt wiele w diecezji nie było, ale niewątpliwie jakaś grupa duchownych była na nich zatrudniona. Wraz ze zmniejszającym się uposażeniem, zmniejszała się liczba księży, dlatego często były one obejmowane przez proboszcza lub wikariusza. Dane szczegółowe zostały podane przy dekanatach. Średnio w badanym okresie najwięcej takich prebend było w dekanacie radomszczańskim – 2,5. Tu tylko przedstawimy wykaz tabelaryczny.

Tabela 4. Diecezja kujawsko-kaliska – rozmieszczenie prebend według dekanatów w latach 1820–1850

Dekanat/rok	1820	1822	1823	1826	1829	1835	1840	1850	Średnia
brzeski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
izbicki	0	0	0	x	0	0	0	0	0
kowalski	1	2	2	1	1	1	1	1	1,25
nieszawski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
radziejowski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
kaliski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
kolski	0	0	0	0	1	1	1	2	0,62
koniński	0	0	0	0	0	0	0	0	0
lutomierski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sompoleński	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sieradzki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
śłupecki	0	0	0	1	2	2	2	2	1,12
stawski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
stawiszynski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
szadkowski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
uniejowski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
wieruszowski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
brzeźnicki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
częstochowski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
krzepicki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
piotrkowski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
radomszczański	1	1	1	1	4	4	4	4	2,5
tuszyński	0	0	0	0	0	0	0	0	0
wieluński	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	1	3	3	3	8	8	8	9	5,37

³⁴ Prebendy – prywatne fundacje, na mocy których zapewniano duchownemu stosowne utrzymanie za wypełnianie posługi kapłańskiej, np. sprawowanie Mszy św. i opieki duchowej w kaplicach co znamienitszych rodów szlacheckich, fundowanych w mieście szpitalach itp.

Źródła: SzmWł 1820; SzmWł 1822; SzmWł 1824; SzmWł 1826; SzmWł 1829; SzmWł 1835; SzmWł 1840; SzmWł 1850.

*

Przeprowadzone badania, mające na celu analizę danych zaprezentowanych w schematyzmach diecezji kujawsko-kaliskiej, pozwalają nam z dużą dokładnością zauważyć proces formowania się instytucji centralnych w diecezji wraz z ich podziałem na dekanaty i parafie. Początkowo w analizowanym przez nas okresie wykazywano istnienie archidiaconatu kujawskiego, obejmującego 21 dekanatów, i terytorium konsystorza foralnego wieluńskiego, obejmującego 3 dekanaty. Nazewnictwo to w pierwszym przypadku określało jednostkę administracyjną rozumianą jako instytucję wikariatu, a w drugim przypadku wskazywało na jej funkcje sądownicze, chociaż w naszym przypadku wypełniały one również funkcję administracyjną. W 1821 r. podzielono diecezję na trzy okręgi: archidiaconat kujawski składający się z 16 dekanatów, „terytorium oficjalatu foralnego piotrkowskiego” – 5 dekanatów i „terytorium konsystorza foralnego wieluńskiego” – 3 dekanaty. W 1824 r. wykazywano jedynie oficjalat foralny w Piotrkowie, podporządkowując mu 7 dekanatów. Pozostałe parafie i dekanaty podlegały konsystorzowi włocławskiemu, ponieważ konsystorz kaliski traktowany był jako urząd główny (pierwszego rzędu), ale wprost takiej informacji nie umieszczono.

W 1825 r. dokonano reorganizacji administracji diecezji kujawsko-kaliskiej, w ramach której podzielono diecezję na trzy części związane z: oficjalem generalnym we Włocławku, oficjalem generalnym w Kaliszu i oficjalem foralnym w Piotrkowie. Tak zorganizowana diecezja funkcjonowała do końca interesującego nas okresu.

Największą liczbę parafii na podstawie przeprowadzonych badań zauważono w 1822 r. – 363, a najmniejszą w 1850 r. – 339 parafii. Sukcesywnie zmniejszała się liczba samodzielnych parafii, za to rosła liczba kościołów filialnych: z 33 w 1820 r. do 44 w 1850 r., oraz kaplic: z 69 w 1829 r. do 73 w 1850 r. Na terenie diecezji istniały również prebendy, lecz liczba ich nie była zbyt wielka: od 1 (w 1820 r.) do 9 (w 1850 r.).

*

Bibliografia

Źródła

1820. *Ordo divini officii ad usum universi cleri saecularis dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1820*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1821. *Ordo divini officii ad usum universi cleri saecularis dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1821*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1822. *Ordo divini officii ad usum universi cleri saecularis dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1822*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1823. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislavie-calissiensis pro anno 1823*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1824. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1824*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1826. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1826*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1827. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1827*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1828. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1828*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1829. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1829*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1830. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1830*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1831. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1831*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1833. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1833*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1834. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1834*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1835. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1835*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1836. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1836*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.
1867. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1837*. Varsaviae: Ad Sanctam Crucem.

1838. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1838*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.
1839. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1839*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.
1840. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1840*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.
1841. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1841*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.
1842. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1842*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.
1843. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1843*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.
1844. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1844*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.
1845. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1845*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.
1846. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1846*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.
1847. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1847*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.
1848. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1848*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.
1849. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1849*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.
1850. *Ordo divini officii ad usum dioecesis vladislaviensis seu calissiensis pro anno 1850*. Varsaviae:
Ad Sanctam Crucem.

Opracowania:

- Kumor Bolesław. 1980. *Ustrój i organizacja Kościoła polskiego w okresie niewoli narodowej 1772–1918*. Kraków: Polskie Towarzystwo Teologiczne.
- Patykiewicz Władysław. 1958. „Późniejsze oficjalaty gnieźnieńskie”. *Roczniki Teologiczno-Kanoniczne* 5 (4): 112–128.
- Prejs Roland. 2012. *Administracja diecezjalna w Królestwie Polskim w latach 1864–1918. Studium prozopograficzne*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Właźlak Władysław. 2002. „Konsystorze generalne w diecezji kujawsko-kaliskiej (1819–1918)”. *Częstochowskie Studia Teologiczne* 29: 237–256.

Wójcik Walenty. 1983. Ex imposita nobis. W *Encyklopedia katolicka*. T. 4. Red. Romuald Łukaszuk, Ludomir Bieńkowski, Feliks Gryglewicz, 1461–1462. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.

Zieliński Zygmunt. 1979. De salute animarum. W *Encyklopedia katolicka*. T. 3. Red. Romuald Łukaszuk, Ludomir Bieńkowski, Feliks Gryglewicz, 1191–1192. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.